

Notă de prezentare și motivare

a proiectului de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali

1. Contextul și cadrul european de reglementare

La data de 04.07.2019 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (*Regulament*), act de directă aplicabilitate potrivit dreptului comunitar. Dispozițiile acestui Regulament se aplică începând cu data de 01.01.2020.

Regulamentul prevede:

- la pct. (22) din Preambul: ”Principiile-cheie ale pieței ar trebui să prevadă că prețurile energiei electrice se stabilesc pe baza cererii și a ofertei”.
- la art.3:”Statele membre, autoritățile de reglementare (...) se asigură că piețele de energie electrică funcționează după următoarele principii:
 - (a) prețurile se formează în funcție de cerere și ofertă;
 - (b) normele pieței încurajează formarea liberă a prețurilor și evită acțiunile care împiedică formarea prețurilor în funcție de cerere și ofertă;
 - (...)
 - (d) clienții sunt în măsură să beneficieze de oportunitățile de pe piață (...);
 - (...)

Mai mult decât atât, apar ca fiind deosebit de relevante dispozițiile art. 10, respectiv:

- la art.10: “(1) Nu există o limită maximă și nici o limită minimă a prețului angro al energiei electrice. (...)
- (...)
- (4) Autoritățile de reglementare (...) identifică politicile și măsurile aplicate pe teritoriul lor care ar putea contribui în mod indirect la restricționarea formării prețurilor angro, inclusiv limitarea ofertelor legate de activarea energiei de echilibrare (...);**

(5) În cazul în care o autoritate de reglementare (...) a identificat o politică sau o măsură care ar putea contribui la restricționarea formării prețurilor angro, aceasta ia toate măsurile adecvate pentru eliminarea politicii sau a măsurii respective sau, dacă nu este posibil, pentru atenuarea impactului politicii sau măsurii respective asupra comportamentului de ofertare. Statele membre transmit Comisiei un raport până la 5 ianuarie 2020, care descrie în detaliu măsurile și acțiunile pe care le-au întreprins sau intenționează să le întreprindă.”

Precizăm faptul că, în aplicarea prevederilor art. 10 (5) din Regulament, instituțiile statului (Guvern, Parlament) **au elaborat un calendar de eliminare a prețurilor reglementate pentru perioada 1 ianuarie 2020-30 iunie 2021, prin reducerea succesivă a cantităților de energie electrică alocate pe contractele reglementate, astfel:**

- pentru perioada de livrare 1.01.2020 – 30.06.2020, 60% din consumul clienților casnici care beneficiază de tarife reglementate;
- pentru perioada de livrare 1.07.2020 – 31.12.2020, 40% din consumul clienților casnici care beneficiază de tarife reglementate;
- pentru perioada de livrare 01.01.2021 – 30.06.2021, 20% din consumul clienților casnici care beneficiază de tarife reglementate

Acest calendar este cuprins atât în scrisoarea nr. 121565/27.09.2019 transmisă de Guvernul României către Comisia Europeană, cât și în Raportul nr. XXI/100/02.10.2019 al Comisiei pentru energie, infrastructură energetică și resurse minerale din Senat.
<https://www.senat.ro/legis/lista.aspx#ListaDocumente>

Calendarul prevede totodată eliminarea tarifelor reglementate la clienții casnici la 1 iulie 2021.

2. Cadrul național de reglementare

Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prevede:

- La art. 22:
 - o alin. (1¹): „Pentru perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022, pentru clienții casnici furnizarea de energie electrică se realizează în condiții reglementate, de către ANRE”;

o alin. (2) lit. b), c), d) și f): *„Pe piața reglementată, autoritatea competentă are dreptul: (...)*

b) să impună furnizorilor de ultimă instanță proceduri transparente de achiziție a energiei electrice de pe piața concurențială destinată clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1);

c) să aprobe și să publice prețurile și cantitățile din contractele încheiate între producători și furnizorii clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1);

d) să aprobe și să publice tarifele aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților casnici pentru perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022; (...)

f) să avizeze și să publice prețurile propuse de furnizorii de ultimă instanță pentru energia electrică furnizată clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1), după eliminarea tarifelor reglementate.

- La art. 53:

„(1) Furnizorul de ultimă instanță are obligația de a asigura serviciul universal clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1) lit. b).

(2) Furnizorul de ultimă instanță are obligația de a furniza energie electrică clienților finali al căror furnizor se află în situația de a i se retrage licența de furnizare în cursul desfășurării activității sau în orice altă situație identificată de autoritatea competentă în care clienții finali nu au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă, cu excepția clienților deconectați pentru sustragere de energie electrică ori neplată, conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.”

- La art. 55 alin. (1):

„(1) Furnizorii de ultimă instanță sunt obligați să asigure furnizarea de energie electrică, în condiții de calitate și la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii conform reglementărilor ANRE, cu respectarea prevederilor art. 22 alin. (1) și (1¹), următoarelor categorii de clienți:

a) clienții finali care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate:

b) clienții casnici și clienții noncasnici cu număr mediu scriptic de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil anual care nu depășește 10 milioane de euro”.

- La art. 57 alin. (6):

„Furnizorul are obligația să achiziționeze energie electrică astfel încât să asigure acoperirea consumului clienților săi, cu prioritate pentru clienții beneficiari ai serviciului universal din portofoliul propriu”

- La art. 75 alin. (1) lit. c), d) și h):

„Pentru activitățile desfășurate în sectorul energiei electrice se aplică următoarele prețuri și tarife: (...)

c) tarife/prețuri reglementate pentru furnizarea de energie electrică clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1) cu respectarea prevederilor art. 22, până la eliminarea acestora.

d) prețuri/tarife practicate de furnizorii de ultimă instanță clienților aflați în situația prevăzută la art. 53 alin. (2); (...)

h) prețuri reglementate practicate de producătorii/furnizorii de energie electrică clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1), cu respectarea prevederilor art. 22;”

- La art. 76 alin. (1), alin. (3), alin. (5)

„(1) Prețurile și tarifele reglementate pentru activitățile de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei electrice și a energiei termice produse în centrale de cogenerare, precum și pentru activitatea prestată de operatorul pieței de energie electrică se stabilesc pe baza metodologiilor aprobate și publicate de autoritatea competentă. În calculul acestora vor fi luate în considerare costurile justificate ale activităților respective, cheltuielile pentru dezvoltare și protecția mediului, precum și o cotă rezonabilă de profit. (...)

(3) Metodologiile de reglementare a prețurilor și tarifelor se aprobă de autoritatea competentă, după parcurgerea procedurii de consultare publică.

(5) Diferențele de costuri de achiziție din anii 2018 și 2019 ale furnizorilor, nerecuperate prin prețurile practicate, se vor recupera până la data de 30.06.2022, conform reglementărilor ANRE.”

- La art. 77:

„Operatorii economici titulari de licență din sectorul energiei electrice, care practică prețuri și tarife reglementate, sunt obligați să prezinte autorității competente:

a) costurile și veniturile realizate separat din activitățile care fac obiectul licențelor acordate în structura stabilită de autoritatea competentă;

b) modul de alocare a activelor, pasivelor, cheltuielilor și veniturilor, conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.”

- La art. 78:

„(1) În scopul controlului tarifelor la clienții prevăzuți la art. 55 alin. (1), autoritatea competentă aprobă metodologia de stabilire a costurilor/veniturilor reglementate pentru cumpărarea/vânzarea energiei electrice destinate acestor clienți.

(2) Depășirea costurilor reglementate pentru cumpărarea/vânzarea energiei electrice destinate clienților prevăzuți la art. 55 alin. (1) și a costurilor reglementate pentru serviciile de transport și distribuție se poate face, cu aprobarea autorității competente, doar în situații excepționale, de forță majoră sau determinată de schimbări legislative.”

- La art. 79:

„(1) Propunerile de prețuri și tarife reglementate se elaborează de operatorii economici din sectorul energiei electrice, cu respectarea metodologiilor emise de autoritatea competentă, și se comunică autorității, împreună cu fundamentarea în formatul stabilit de aceasta.

(2) Operatorii economici din sectorul energiei electrice transmit autorității competente toate datele necesare folosite în procesul de fundamentare a solicitării și vor asigura accesul la aceste date al reprezentanților desemnați de autoritatea competentă.”

(3) Ordinul de aprobare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru energia electrică, precum și cel de aprobare a metodologiilor de calcul al acestora, aplicabile clienților finali și activităților cu caracter de monopol natural, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Ordinul va conține și data intrării lor în vigoare.

(4) Principiile ce stau la baza stabilirii prețurilor și tarifelor reglementate pentru activitățile desfășurate în sectorul energiei electrice, exclusiv prețurile pentru energia electrică și termică produsă în centrale de cogenerare de înaltă eficiență ce beneficiază de scheme de sprijin, au în vedere următoarele:

a) prețurile/tarifele trebuie să fie nediscriminatorii, bazate pe criterii obiective și determinate într-o manieră transparentă, pe baza metodologiilor aprobate și publicate de autoritatea competentă;

b) prețurile/tarifele energiei electrice trebuie să acopere costurile justificate economic;

c) prețurile/tarifele trebuie să asigure o rată rezonabilă a rentabilității capitalului investit, stabilită conform reglementărilor emise de autoritatea competentă;

d) tarifele și prețurile reglementate pentru clienții finali trebuie să permită acestora alegerea tipului de preț/tarif care le este mai favorabil, dintre cele practicate de furnizor, în condițiile stabilite de autoritatea competentă;”

(5) Este interzisă subvenția încrucișată între activitățile reglementate, precum și între activitățile reglementate și cele nereglementate ale unui operator economic. În cazul producerii de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență sau din surse regenerabile de energie care beneficiază de scheme de sprijin instituite la nivel național, subvenția încrucișată se analizează între activitatea de producere în cogenerare sau din surse regenerabile de energie care beneficiază de schema de sprijin și restul activităților desfășurate de operatorul economic.

(6) Furnizorului de ultimă instanță i se recunosc integral în tarife costurile de achiziție a energiei electrice și costurile asociate, precum și o cotă rezonabilă de profit.”

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare, prevede:

- la art. 5 alin. (1) lit. b) și c):

*„Ordinele, deciziile sau avizele ANRE cu privire la activitatea de reglementare se referă la:
(...)*

b) aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate și/sau a metodologiilor de calcul al acestora;

c) aprobarea reglementărilor tehnice și comerciale pentru funcționarea sigură și eficientă a sectorului energiei electrice, termice și al gazelor naturale;”

- la art. 9 alin.(1) lit b) și ac):*„ ANRE este abilitată cu următoarele atribuții și competențe în sectorul energiei electrice și energiei termice produse în cogenerare: (...)*

b) elaborează și aprobă metodologiile de calcul al tarifelor și prețurilor reglementate (...)

ac) stabilește periodic, în funcție de prevederile metodologiei specifice, cel puțin o dată pe an, în condițiile legii, și transmite spre publicare la Monitorul Oficial al României, Partea I, cu cel puțin 15 zile înainte de data intrării în vigoare, prețurile reglementate aplicabile clienților, precum și criteriile și regulile pentru stabilirea tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță și publică, anual, recomandări cu privire la conformitatea acestora cu obligațiile de serviciu public, pe care le aduce la cunoștință Consiliului Concurenței, dacă este cazul.”

3. Scopul reglementării

Prin proiectul de ordin se are în vedere o nouă modalitate de stabilire a tarifelor reglementate la clienții casnici ai furnizorilor de ultimă instanță **corelată cu termenele prevăzute în calendarul de eliminare a prețurilor reglementate pentru perioada 1 ianuarie 2020-30 iunie 2021** propus de către Guvernul României și comunicat spre aprobare Comisiei Europene precum și cu prevederile din proiectul de Ordin privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță.

4. Schimbările preconizate/ măsurile propuse prin proiectul de reglementare

- Modificarea perioadelor de aplicare a tarifelor reglementate, respectiv:

- prima perioadă de aplicare 1 ianuarie 2020 – 30 iunie 2020;

- a doua perioadă de aplicare 1 iulie 2020 – 31 decembrie 2020;

- a treia perioadă de aplicare 1 ianuarie 2021 – 30 iunie 2021.

- modificări ale formulelor de calcul a tarifelor reglementate având în vedere reducerea cantității alocate prin contracte reglementate și necesitatea achiziționării necesarului de consum din piața concurențială.

- ajustarea valorii costului de furnizare cu rata inflației

- precizări suplimentare privind modul de calcul al corecțiilor

- modificarea termenelor de transmitere a documentațiilor în vederea aprobării tarifelor reglementate

- precizari privind modul de avizare a pretului pentru serviciul universal in cazul in care FUIob nu indeplineste obligatia de achizitie energie electrica prevazuta in metodologie.

- modificarea conditiilor de avizare a componentei de furnizare prin raportarea acesteia la clientii din piata concurentiala.

- modificarea anexelor la metodologie

5. *Impactul macroeconomic*

a) *impactul asupra pieței de energie în ansamblul ei :*

b) *impactul asupra operatorilor economici:*

- asigurarea, pentru furnizorii de ultimă instanță, a unei parti din necesarul de consum al clienților casnici din portofoliu prin achiziție de la producători la preț reglementat;
- predictibilitate, atât pentru producători cât și pentru furnizorii de ultimă instanță, în ceea ce privește cantitățile vândute/cumpărate și veniturile/costurile aferente;

c) *impactul asupra consumatorilor/clienților finali:*

- pentru clienții casnici din portofoliul furnizorilor de ultimă instanță se asigură achiziția cantităților de energie electrică necesare, de la producători conform calendarului, la preț reglementat;